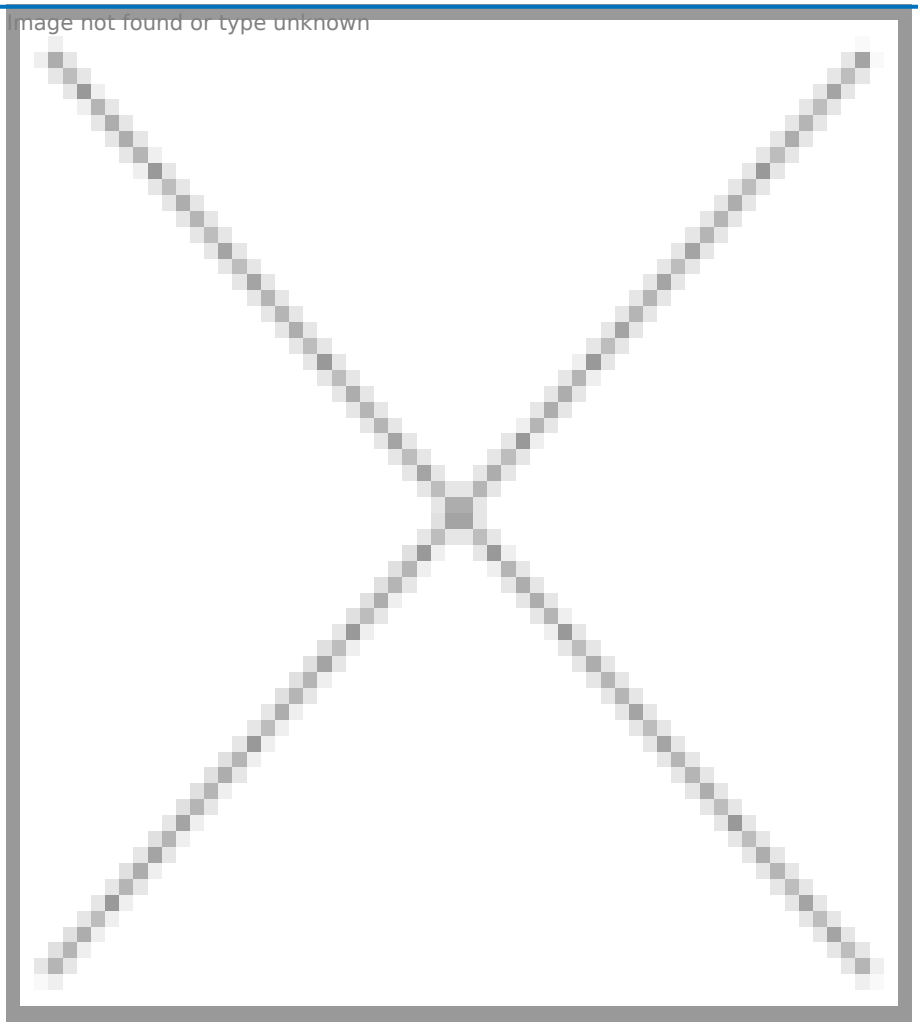
AVİM Yorum • No: 2018 / 31 • Nisan 2018

DOĞU AKDENİZ DENİZ YETKİ ALANLARI ÜZERİNDE AVRUPA BİRLİĞİ'NİN TÜRKİYE VE KKTC'Yİ SAF DIŞI BIRAKMA ÇABALARI

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

Türkiyenin başlıca dış politika sorunlarından biri Kıbrıs meselesidir. Çözümü güç bir dış politika meselesi olarak Türkiyenin karşısına gelen konulardan biri olan Kıbrısla ilgili olarak son günlerde önemli gelişmeler yaşanmıştır. Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY), Kıbrıs adası açıklarında ve Ege Denizinde yaşanan gerginlikleri öne sürerek Türkiyeyi zor durumda bırakmak için çaba harcamaktadır. Bu çabalar sonuncu, Brükselde gerçekleştirilen üst düzey Avrupa Birliği (AB) zirvesinin sonucunda Türkiyenin Doğu Akdenizdeki eylemlerinin yasa dışı olduğu kararına varılmakla kalınmamış, Türkiye güçlü bir şekilde kınanmıştır. AB, Türkiyenin GKRYnin bölgedeki doğalgaz ve petrol rezervleri üzerindeki taleplerine ses çıkarmamasını da ayrıca istekleri arasına eklemiştir.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi adanın tamamını temsil etmemektedir. GKRY, adanın yalnızca Güney kesimini temsil etmektedir. Kuzeyde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ayrı bir varlık olarak yer almaktadır. Kıbrıs meselesine çözüm bulma çabalarının esası söz konusu iki devletinin barışçıl bir şekilde bir araya getirilip yeni bir Kıbrıs devleti yaratmak olduğu cihetle, Adadaki iki yönetimin barışçıl bir şekilde aynı çerçevede eşitlik esaslarına ve iki bölgeli bir esasa göre nasıl birleştirileceği araştırılmalıdır. Halbuki, Kıbrısın Doğu Akdenizde deniz alanları üzerinde egemenlik iddia ettiği ve bu amaçla arama ruhsatları verdiği bilinmektedir. Avrupa Birliğinin (AB) de GKRYyi haksız ve hukuk dışı eylemlerinde AB üyesi ülkeler arasındaki dayanışma ilkesi arkasına saklanarak desteklediği bilinmektedir. Kısa bir geçmişe baktığımızda ABnin çeşitli organları tarafından alınan kararlara rastlamaktayız.

Avrupa Konseyi 22 Mart 2018de açıkladığı son kararında, Türkiyeyi Doğu Akdenizde devam eden sözde hukuksuz eylemlerinden dolayı kınadığı ve Ege denizindeki tam egemenliğin Kıbrıs ve Yunanistana ait olduğu belirtilmiştir. Bir diğer maddede ise 21 Eylül 2005 ve 23/24 Ekim 2014 tarihlerinde alınan kararları gündeme getirilmiştir. 2005 tarihli karar metninde 1 Mayıs 2004 tarihinde GKRYnin AB üyesi olduğunun ve uluslararası hukukun süjesi olarak tanındığının altı çizilmektedir.[1] 2014 tarihli karar metninde ise GKRY Türkiyenin AB müzakere sürecine zarar vermek amacıyla görüşme başlıklarını veto edeceğini açıklamıştır.[2] Ayrıca daha önce de Türkiyenin münhasır ekonomik bölge içinde sözde yasadışı doğal kaynak araştırması faaliyetlerinden dolayı kınanacağı belirtilmişti. Söz konusu yersiz suçlamalar bugün de mevcuttur.

Avrupa Konseyi, son karar metinlerini hatırlatarak, Türkiyenin acil olarak eylemlerini sona erdirmesi gerektiği ve Kıbrısın egemenliğinden doğan haklara saygı göstermesinin beklendiği, AB ve uluslararası hukuka uygun olarak, Kıbrısın bölgedeki doğal kaynakları araştırabileceği ve kullanabileceği belirtilmiştir. Bu bağlamda, iyi komşuluk ilişkilerinin tesisi, Uluslararası Hukuk yasalarına Türkiyenin uymak zorunda olduğu ve GKRY de dahil, tüm AB üye ülkeleriyle ilişkilerini normalleştirmesi zorunluluğundan bahsedilmiştir.

Görüldüğü gibi kararda, KKTC gözardı edilerek GKRY yönetimi desteklenmektedir, teşvik edilmektedir. Bu hiç şüphesiz Doğu Akdenizde huzuru ve barışı bozucu bir eylem teşkil etmektedir. ABnin tüm kurumlarıyla uluslararası hukuka saygıyı göz önünde bulundurmasının, yukarıda değinildiği gibi sadece bir ülkeyi değil, ama stratejik önemi yüksek Doğu Akdeniz gibi bir bölgede barış, istikrar ve güvenliği derinden ilgilendiren bir konuda taraflı davranmayı bir yana bırakarak sorumlu davranmaya başlamasının zamanının geldiği düşünülmektedir. AB böyle bir yönelime ne kadar erken girerse Doğu Akdenizde yeni bir bunalımın patlamasının önüne o kadar erken geçmiş olacaktır.

[1] Council of the European Union, Enlargement: Turkey Declaration by the European Community and its Member States,

[2] Rum Ulusal Konseyinden 8 maddelik Türkiye önlemi: Türkiyenin AB müzakereleri bloke edilecek, AB Haber, 21 Ekim 2014, http://www.abhaber.com/guney-kibris-turkiyenin-ab-muzakerelerini-bloke-edecegiz/

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "DOĞU AKDENİZ DENİZ YETKİ ALANLARI ÜZERİNDE AVRUPA BİRLİĞİ'NİN TÜRKİYE VE KKTC'Yİ SAF DIŞI BIRAKMA ÇABALARI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2018 / 31. Nisan 09. Erişim Kasım 22, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/DOGU-AKDENIZ-DENIZ-YETKI-ALANLARI-UZERINDE-AVRUPA-BIRLIGI-NIN-TURKIYE-VE-KKTC-YI-SAF-DISI-BIRAKMA-CABALARI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır